

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

І Н С Т Р У К Ц І Я

№ 18

**з охорони праці
при роботі з газонокосаркою**

м. Суми

ЗАТВЕРДЖЕНО:
наказ ректора
від 17 вересня 2020 р.
№ 0748-I

І Н С Т Р У К Ц І Я № 18

З ОХОРОНИ ПРАЦІ ПРИ РОБОТІ З ГАЗОНОКОСАРКОЮ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дія інструкції поширюється на працівників, які виконують роботи з покосу трави за допомогою газонокосарки.

1.2. До роботи з газонокосаркою допускаються працівники віком не молодше 18 років, які пройшли вступний і первинний інструктажі з питань охорони праці та пожежної безпеки, а також навчання безпечним приемам роботи з газонокосаркою.

Перед початком виконання робіт, пов'язаних з експлуатацією електрообладнання, працівник повинен пройти інструктаж для отримання I групи з електробезпеки.

1.3. Працівники повинні один раз на 6 місяців проходити повторні інструктажі з питань охорони праці, а при виконанні разових робіт, безпосередньо не пов'язаних із посадовими обов'язками або обов'язками за спеціальністю, – цільовий інструктаж відповідно до характеру виконуваної роботи.

1.4. Один раз на рік працівники повинні проходити перевірку знань відповідних нормативних актів з охорони праці та пожежної безпеки.

1.5. Кожен працівник під час виконання своїх трудових обов'язків повинен:

– виконувати тільки ту роботу, яка передбачена робочими інструкціями або доручена йому керівником;

– знати будову та принцип роботи газонокосарки;

– дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку;

– дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території університету;

– знати і виконувати вимоги правил пожежної безпеки, знати місця знаходження первинних засобів пожежогасіння та уміти ними користуватися;

– знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, вимоги санітарно-гігієнічних норм і правил, вміти надавати домедичну допомогу;

– користуватися передбаченими засобами колективного та індивідуального захисту.

1.6. Палити та приймати їжу дозволяється тільки у спеціально відведених для цього місцях.

1.7. Основними шкідливими та небезпечними виробничими факторами, які за певних обставин можуть призвести до травматизму чи професійних захворювань, є такі:

– підвищена напруга електричної мережі;

– підвищена або знижена температура повітря;

– підвищені рівні вібрації та шуму;

– частини обладнання, що рухаються або обертаються;

– відпрацьовані гази працюючого двигуна, паливно-мастильні матеріали;

– підвищене фізичне навантаження.

1.8. Працівник безоплатно забезпечується спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) відповідно до діючих Типових галузевих норм чи норм, передбачених Колективним договором.

1.9. Працівник має право відмовитися від роботи, якщо умови її виконання створюють загрозу його здоров'ю або життю чи суперечать вимогам нормативних актів з охорони праці.

1.10. За порушення вимог цієї інструкції працівник несе адміністративну, дисциплінарну та карну відповідальність згідно діючого законодавства України.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Працівник перед початком роботи повинен:

– одягнути та привести до ладу передбачені для виконання роботи спецодяг, спецвзуття та ЗІЗ;

– отримати завдання у керівника робіт;

– оглянути ділянку, на якій буде проводитися покіс трави, та прибрати сторонні предмети, які будуть заважати проведенню робіт, у разі їх виявлення.

2.2. Перевірити, шляхом зовнішнього огляду, справність газонокосарки, а саме:

а) надійність кріплення і правильність заточування ножа;

б) стан і надійність кріплення захисного кожуха;

в) систему живлення двигуна (для газонокосарок, які працюють на двигуні внутрішнього згорання). Горловина бензобака повинна бути закрита пробкою, бак повинен бути надійно закріплений до корпусу газонокосарки, ручка крана повинна надійно фіксуватися у двох положеннях, що мають чіткі написи "Відкрито – Закрито". Місця з'єднання крана з бензобаком і відповідним патрубком, а також сальник ручки крана не повинні пропускати паливо. Ручка управління дроселем повинна переміщатися плавно, без заїдання і відчутного люфту. Усмоктувальна трубка карбюратора повинна бути обладнана повітряним фільтром. Експлуатація двигуна без повітряного фільтра забороняється. Приймальна труба глушника і сам глушник не повинні мати тріщин, розривів металу і наскрізної корозії. Відведення відпрацьованих газів повинно бути спрямоване таким чином, щоб струмінь вихлопу при роботі двигуна не обдував рук працівника і не забруднював його зону дихання;

г) систему запалювання (для газонокосарок, які працюють на двигуні внутрішнього згорання), а саме стан дроту високої напруги, його наконечника і кнопки зупинки двигуна. Дріт високої напруги повинен бути одним кінцем щільно закріплений у ізолюючій втулці магнето, а інший його кінець повинен бути армований спеціальним наконечником, що містить опір для зменшення радіоперешкод;

д) електрогазонокосарки повинні з'єднуватися з електромережею гнучким кабелем у гумовій ізоляції, при цьому його довжина не повинна перевищувати 150 м. Один кінець кабелю повинен бути надійно закріплений до корпусу газонокосарки таким чином, щоб жили кабелю в місцях їх приєднання до ввідного пристрою газонокосарки не відчували механічних зусиль при її переміщенні. Інший кінець кабелю повинен мати штепсельну вилку з заземлюючим контактом. Кабель, що з'єднує газонокосарку з електричною мережею, не повинен мати механічних пошкоджень зовнішньої оболонки.

2.3. Перевірити роботу газонокосарки на холостому ході. При роботі двигуна не повинно бути сторонніх шумів і стукотів, двигун повинен міняти число обертів відповідно до положення ручки "газу" і при цьому не давати спалахів в карбюратор або глушник.

2.4. Заправка газонокосарки паливом проводиться за умови дотримання наступних вимог:

– на робочому місці має бути паливо в кількості, необхідній для роботи газонокосарки протягом робочого дня;

– паливо повинно зберігатися у спеціальній металевій ємності (каністрі);

– заправку газонокосарки паливною сумішшю слід проводити в зручному і пожежобезпечному місці при вимкненому двигуні; забороняється заправляти газонокосарку при працюючому двигуні;

- перед запуском необхідно віднести газонокосарку не менше ніж на 3 м від місця заправки;
- при тривалій перерві в роботі паливо і масло з газонокосарки необхідно злити;
- при заправці паливом забороняється користуватися відкритим вогнем; після закінчення заправки потрібно надійно затягнути заправну кришку.

2.5. При виявленні загрози безпечному проведенню роботи, необхідно доповісти про це безпосередньому керівнику і до роботи не приступати. Дозволяється приступати до роботи тільки після усунення виявлених недоліків.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Працівник під час роботи повинен бути уважним, не відволікатися та не відволікати інших працівників.

3.2. Виконувати роботи необхідно з використанням захисних окулярів (щитків) та протишумних навушників.

3.3. При проведенні роботи необхідно переконатися, що в радіусі 15 м від місця роботи не знаходяться люди чи тварини. У разі їх виявлення вжити заходи для звільнення місця роботи від сторонніх осіб чи тварин.

3.2. Починати косіння газону слід таким чином, щоб виключити засмічення проїзної частини вулиць, доріг, пішохідних доріжок тощо скошеною травою. Для цього перші один – два проходи слід робити в такому напрямку, щоб викид скошеної трави відбувався всередину газону.

3.3. Для в'їзду на газон через бордюрний камінь слід застосовувати спеціальні настили.

3.4. При переїзді газонокосарки з однієї ділянки на іншу слід вимикати ріжучий апарат і встановлювати його в транспортне положення.

3.5. Ніж ріжучого апарату слід очищати від трави спеціальними щітками. Очищати ножі руками забороняється.

3.6. Забороняється використовувати газонокосарки, обладнані механічним двигуном, при скошуванні газонів на висоту менше 2 см.

3.7. Забороняється використовувати газонокосарки при косінні травостою висотою більше 20 см. Для цієї мети слід застосовувати сінокосарки.

3.8. Якщо в процесі косіння будуть виявлені відхилення від нормальної роботи газонокосарки (сторонній стукіт, підвищена вібрація тощо), її робота повинна бути негайно зупинена.

3.9. Забороняється проводити ремонтні, регульовальні (крім регулювання карбюратора) роботи при працюючому двигуні газонокосарки.

3.10. При випадковому пошкодженні кабелю електрогазонокосарки слід негайно припинити роботу і знеструмити газонокосарку шляхом відключення штепсельного роз'єму.

3.11. При косінні газонів вздовж проїжджих частин вулиць працівники повинні бути забезпечені сигнальними жилетами або куртками помаранчевого кольору.

3.12. Уважно стежити за тим, щоб електричний шнур не потрапив під ножі газонокосарки.

3.13. При стрижці трави необхідно тримати голівку тримера над землею під кутом, не притискати її до землі.

3.14. При роботі на схилах завжди мати власну точку опори. Косити траву на схилах слід тільки в поперечному напрямі, а не вгору і вниз. Не допускається косити траву на дуже крутих схилах.

3.15. Не допускається працювати бігом (тільки кроком). Також слід уникати ситуацій, коли газонокосарка тягне за собою працівника.

3.16. Не допускається наближати руки і ноги до частин, що обертаються, а також поміщати руки і ноги під ними.

3.17. Під час роботи забороняється:

- допускати сторонніх осіб до місця проведення робіт та передавати керування газонокосаркою іншим працівникам, які не мають на це відповідного дозволу;

- проводити роботи під час дощу;
- проводити роботи поблизу людей чи тварин;
- залишати газонокосарку без нагляду;
- чистити і обслуговувати газонокосарку при працюючому двигуні;
- натягувати і перегинати електричний кабель.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

- 4.1. Вимкнути газонокосарку, очистити її від бруду та трави.
- 4.2. Прибрати робоче місце, газонокосарку, інструменти, пристосування та залишки паливо-мастильних матеріалів помістити до місця їх зберігання.
- 4.3. Зняти спеціальний одяг, спецвзуття, інші ЗІЗ та помістити їх до місця зберігання.
- 4.4. Вимити руки, обличчя, при необхідності прийняти душ, переодягнутися у чистий одяг.
- 4.5. Доповісти керівнику про виявлені під час роботи недоліки.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

- 5.1. В процесі роботи можуть виникнути наступні аварійні ситуації:
  - загоряння двигуна газонокосарки або паливно-мастильних матеріалів, виникнення пожежі;
  - пошкодження ізоляції електрообладнання, виникнення напруги дотику та крокової напруги.
  - заклинювання деталей газонокосарки, що рухаються або обертаються;
  - дія природних факторів або явищ (підвищена або знижена температури, снігопад, гроза тощо).
- 5.2. У разі виникнення аварійної ситуації необхідно:
  - обгородити небезпечну зону і не допускати в неї сторонніх осіб; якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівників і не повинна призвести до більш тяжких наслідків, необхідно її зберегти такою, якою вона була на момент настання події, для проведення розслідування;
  - при пожежі приступити до її ліквідації; якщо погасити пожежу своїми силами неможливо, викликати пожежну команду;
  - повідомити про те, що сталося, керівника робіт.
- 5.3. У разі настання нещасного випадку:
  - негайно звільнити потерпілого від дії вражаючого фактору;
  - перенести його в безпечне місце;
  - визначити стан потерпілого, при необхідності надати йому домедичну допомогу, а у тяжких випадках викликати екстрену медичну допомогу.
- 5.4. При ліквідації аварійної ситуації виконувати вказівки керівника робіт.

Склав:

Керівник групи ландшафтного дизайну

О.О. Колесник

Узгоджено:

Начальник відділу охорони праці та пожежної безпеки

К.О. Каріх

В.о. начальника юридичного відділу

Н.Ю. Заїка

Голова комісії профкому з питань охорони праці

М.М. Олада